

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Richardo episcopo Cicestrensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

proluuiem patiens, cum fide accessisset, & sanctas reliquias solum tetigisset, sanitati restituta est.

Cum igitur exequiarum ordinem ex more super ipsum compleuissemus, in communis patris nostri Nicephori monumento eum condidimus, quod monumentum adhuc viuens sibi ipse fecerat à sinistra parte suggesti. In quo per Christi gratiam curationes & signa vsque ad hodiernum diem efficiuntur. Omnes enim infirmi, qui ad sanctos illos loculos accedunt, sani domum reuertuntur, quo cunque morbo detentifuerint. Hec fuit sancti hominis vita, hæc celestis illius ciuis & diuini patris nostri Nicetæ institutio. Hic Deum infatigabiliter amauit, & ab ipso Deo iure amatus est. Eius gloriam celebravit, & ipse gloria donatus est: Glorificant enim me glorificabo, dicit Dominus: Cui conuenit gloria, Patri videlicet, & Filio, & sancto Spiritui nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen.

VITA S. RICHARDI EPISCOPI CICESTRENSIS, INCERTO QUIDEM AVTHORE, SED FIDELITER conscripta. Arbitror autem epitomen esse illius prolixæ vitæ, quam duobus libris complexus est Radulphus Cicestrinus circa annum salutis 1270. quam quidem in præsens ad manum non habui. Porro stylum paulo latiniores adhibui in gratiam Lectoris, plerisque redditis paraphrasticis.

3. Aprilis.

S. Richardi
parentes.

Felix ingenium.

Anctæ & nunquam intermorituræ memoriæ Richardus natione Anglus, in Vuigornienfis diocesis pago, quem à falis puteo Vuich vocant, parentes habuit non ignobiles, Richardum & Aliciam. In pueritia, præter illius ætatis ingenium, choreas & id genus vanitates atque perniciofa spectacula intantum à se voluit esse aliena, vt coartancorum suorum nullis neque blanditijs, neque suasionibus ad ea potuerit pertrahi: ipsos verò coæuos suos & discipulos breui tempore tam eruditione, quam vitæ & morum integritate antecessit. Porro frater eius captiuus abductus fuit in teneriori ætate: qui deindè maturiori æuo dimissus è custodia, ad patriam nudus & inops regressus est.

Seruit fratris suo.

Cuius extremam paupertatem ex animo miseratus Richardus, cum nihil ipse quod haberet, vnde possit eius inopiam solari, in eius se tradidit seruitutem. Ibi vero tempus non exiguum in multa paupertate & abiectione, sed non minori cum patientia, modò ad aratrum, modò ad bigam, modò ad alios id genus duos labores adhibitus, humiliter & modeste seruiuit. Intantum autem eiufmodi officijs fratris sibi beneuolentiam conciliauit, vt is accepta charta, totius terræ suæ illum scripserit heredem. Deindè verò amici & cognati eius de quadam illi nobili puella desponsanda tractare cœperunt. Id vbi sensit frater eius, facile intelligens Richardum cum illa sponsa multas opes habiturum, doluit se suum illi fundum transcripsisse. Quod cum comperrisset Richardus, ait ad illum: Non est, frater charissime, quod te hoc nomine affligas. Qua enim tu in me vsus es liberalitate atque humanitate, eandem ego quoque erga te declarabo. Itaque non solum scripturam tuam & fundum tibi restituo, sed etiam sponsam ipsam libens tibi trado, si tamen illi & amicis eius id molestum non sit. Neque enim ego vnquam illam exosculatus sum. Deindè omnibus abdicatis, fundoque & sponsa & amicis derelictis, primùm ad Oxoniensem Academiam, in dè Luteriam Parisiorum se contulit. Tanto autem ferebatur discendi desiderio & amore, vt de victu cultuque corporis non magnoperè cogitaret. Vt enim ipse postea narrare consuevit, cum haberet in suo cubiculo socios duos, non erat illis tribus nisi vnum capitium, & singulis tunica singula. Itaque vno ex ipsis ad audiendam lectionem abeunte cum capitulo, reliqui duo manebant in cubiculo, sicque per vices illo capitulo vsi, lectiones auscultabant. Cibus illis erat panis & vini parùm cum olusculo aut eius generis vili edulio. Carnibus enim aut piscibus vt vescerentur, illorum paupertas non sinebat, præterquam Dominicis & solennibus diebus, & cum illis vel amici vel commilitones adessent. Aiebat verò vir sanctus, se nunquam toto vitæ suæ spatio iucundiores & suauiores duxisse dies.

Posthabitis omnibus, confert se ad studiorum.

Tantos

Tantos interim in bonis literis progressus habuit, vt ab omnibus acclamaretur, dignum eum esse, qui magisterij titulis ornaretur. Nolu it autem Parisijs promoueri, sed in patriam reuertens, denuò ad Oxoniensem scholam accessit, nec diù post in artium magistrum. Postea verò in Italiam profectus, Bononiæ septennio amplius iurisprudentiæ operam dedit, idque tanto cum eruditionis incremento, vt præceptor eius morbo correptus, ex omnibus discipulis suis vnum Richardum delegerit, qui ipsius loco cœptam prælectionem continuaret. Et id quidem anno dimidio & eo amplius tanta cum modestia & dexteritate præstitit, vt ab vniuersa illà Academia haud vulgari tum laudem honore sit affectus: apud præceptorem quoque suum eum gratiæ & benevolentia locum obtinuerit, vt vnicam filiam suam cum omnibus facultatibus suis propensissimo animo illi tradere peroptârît. Verùm beatus Richardus iam diuinitus permotus, longè aliud animo volutabat, ei que summis admodum gratias egit, quasdam interim rationes ciuilitèr prætexens, addens etiam peregrè sibi esse abeundum: eo autem itinere confecto, vbi Deo volente redierit, se voluntati ipsius minimè defuturum pollicens. Atque ita illi atque filia eius cum valedixisset, redijt in Britanniam ad Academiam Oxoniensem, multis illic sese laboribus, vigilijs, corporis afflictionibus afficiens. Ad eò verò eius creuit existimatio, vt omnium vnanimi consensu Cancellarius eius Academiae creatus sit.

Per id tempus Cantuariensis ecclesiæ cathedram obtinebat beatus Edmundus, qui eius integritatem & prudentiam diù antè compertam habuit: Lincolnienfi autem ecclesiæ præerat Robertus, quem cognominant, crasso capite, vir sanè eximia sanctitate. Hi ambo, altero alterius conatum & voluntatem prorsus ignorante, vno eodemque tempore in id summoperè incumbabant, vt possent eum habere Cancellarium. Obtinuit tandem Cantuariensis antistes, quòd is prior suam mentem & desiderium beato Richardo indicasset, in eiusque famulitium ille se contulit, eius voluntati reuerenter obsecundans. Tum verò B. Edmundus suum illi sigillum tradidit, & præcipua quæque grauioraque totius diocesis suæ negocia illi demandauit. Itaque B. Richardus non impiger, cœpit quotidiana bonis studijs augmenta adijcere, prouinciam sibi traditam absque animi fastu & superbia fideliter & accuratè administrare, manus suas excutere prorsus ab omni munere, non ignorans illud Deuteronomij, quòd munera excæcent oculos sapientum, & mutant verba iustorum. Itaque videre in illo licebat ineffabilem quandam æquitatem, multam affabilitatem & comitatem, modestiam, simplicitatem cum prudentia & humilitate coniunctam, mores & actiones benè compositas atque sedatas. Porro sancto Edmundo etiam in rebus duris & afflictis tam intra prouinciam, quam in exilio degenti constanter adhæsît, non ignarus, eos qui socij fuerint passionum, fore etiam socios consolationum: & qui compatiuntur, etiam conregnaturos. Mortuo autem beato Edmundo, sanctus Richardus tam ab aula, quam à curijs & negocijs aulicis absolutus, Aureliam profectus, in cœnobio Dominicanorum sacra theologiae studuit, non vt plerique solent, auribus quidem audientes, sed animum ad intelligendum non accommodantes: sed quæ auribus hausit corporis, ijs etiam interiorem ad-mouit auditum, vt possèt efficacius audita in opus conferre. Ibidem verò sacerdotio initiatus est, vt omnipotenti patri dilectum filium immolaret. Ab eo autem tempore, cum se ad eum dignitatis gradum pertigisse cerneret, vestes habuit solito humiliores, minusque cultas. Postquam autem in diuinæ scripturæ studijs iam diù satis versatus erat, ad pascendas oues sibi creditas abscissit. Habebat enim vnicam parocciam, cui curam necessariam impendere voluit, & boni pastoris fungi officio.

Successerat iam beato Edmundo in Cantuariensi ecclesia Bonifacius antistes venerabilis: optabat autem ille hominis ad eò gratiosi, putà Richardi, frui consuetudine & conuictu. Itaque pristinam illi functionem, nempe Cancellarij, demandauit, sed id sanè inuito ac recusanti. Interea diem suum obiit Radinus de Neuellis, Cicestrensis episcopus. Eius verò ecclesiæ, iam pastore orbata, canonici, impetrata pro consuetudine facultate ab rege Henrico, eius nominis tertio, quendam ex regis aula, eiusdem ecclesiæ Canonicum, episcopum elegerunt. Sed ea electio ex Canonum præscripto per Bonifacium Cantuariensem archiepiscopum & eius quosdam suffraganeos antistes, vitæ probitate & doctrina insignes, in quibus fuit etiam ille, quem diximus, venerabilis pater Robertus Lincolnienfis episcopus, in irritum redacta est, quòd is, quem elegerant, scientia & moribus tantæ functioni parum idoneus esset: communi autem omnium

Fit artium
magister.Studet iu-
rispruden-
tia.Fit Cancel-
larius Aca-
demie Oxo-
nienfis.Item Archi-
episcopi Cā-
tuariensis.

Deut. 16.

2. Cor. 1.
2. Tim. 2.Dat operam
Theologiae.Fit presby-
ter.

Eligitur in
episcopum
Cicestren.

sententia Richardus antistes electus est. Sed cum ea res ad aures regis perlata esset, valde acerbè ille tulit priorem electionem ita planè rescissam, subrogatumque esse hostem suum, nempe Richardum, qui beato Edmundo ijs in controuersijs, quas cum ipso habuerat, adhæsisset. Itaque furore percitus, res ecclesiæ Cicestrensis iussit confiscari. Verùm beatus Richardus de consilio antistitem cum literis Cantuariensis episcopi ad regem proficiscitur, supplices illi preces offerens, vt patiatur ea, quæ sunt ecclesiæ Cicestrensis, sibi restitui. Sed nulla ratione flectere potuit regis animum: cumque diu multumque se fatigasset, & multas iniurias atque contumelias esset perpessus, tandem ad

Sedes Apo-
stolica affi-
ctorum per-
fugium.

extremum illud post Deum in terris per fugium, Apostolicam sedem se contulit. Iam autem illum apud Romanum Pontificem regij legati anteuertent, quos illic aduersum se paratos & instructos offendit. Præsidebat tum illi sedi Innocentius, eius nominis quartus, qui illum humaniter excepit, & vtriusque partis rationibus auditis, beati Richardi electionem sua autoritate confirmauit, atque insuper sacrarum manuum impositione illum solenniter episcopum consecrauit.

Res admi-
randa.

Fertur tum miri quiddam euenisse. Nam cum alius quoque illius regionis eximius prælatus esset à Pontifice consecratus, vbi ad sacram vnctionem ventum est, vix guttulam ex ampulla clicere potuit Pontifex: postquam autem beatus Richardus sacra vnctione fuit imbuendus, tam copiosè liquor ex ampulla manauit, vt ministri linteis ægrè abstergere potuerint, nè in collum & corpus eius diffueret. Stupebant non immeritò Pontifex & Cardinales, alijque, qui illic aderant, dixitque vnus è Cardinalibus: Reuera gratiæ plenitudinem adeptus est.

Eius in epi-
scopatu af-
flictiones.

Deinde verò beatus vir cum literis Pontificis in patriam proficiscens, in itinere sepulcrum inuisit beati Edmundi, iam miraculis coruscantis: postea in Britanniam peruenit, facultatesque omnes Cicestrensis ecclesiæ ab regijs ministris iam exhaustas atque absumptas reperit. Proposito quoque publicè edicto, rex omnibus interdixerat, nè quis ei quippiam mutuo daret. Vbi autem regi & eius proceribus literas Pontificias & mandata exhibuit, non tam regem sibi conciliasse, eiusque promeruisse gratiam, quam iram potius & indignationem conciliasse visus est. Quamobrèm pauper & inops à rege discedens in diocesim suam, sub tecto alieno degit hospes, & mensa aliena vitur. Interim crebrò perlustrat diocesis suæ loca, visitans creditum sibi gregem, & sacramenta, vbi res posse videbatur, ministrans. Nè quis autem eum ceu ignaum & inertem sui que iuris desertorem ac proditorem insimulare posset, interdum ad regiam sese contulit, & ablatorum bonorum restitutionem humiliter postulauit, licet semper inde cum iniurijs & contumelijs repelleretur. Accidit quandoque, vt aspero regis responso Decanus & Canonici Cicestrenses animis turbarentur ac mœrore afficerentur: sed illos vir Dei hilari vultu alloquitur, atque illud eis ex Actibus Apostolicis commemorat: Ibant Apostoli gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati: additque: Ego vobis id confirmo, hanc vexationem & afflictionem nobis quandoque Dei benignitate in gaudium mutatum iri. Cernens autem regis pertinaciam, summo Pontifici eius responsa indicauit: qui sanè mirum in modum sancti viri vicem miserans, seuerissimè mandauit duobus Angliæ episcopis, vt regem admonerent de restituendis intra certum tempus Ecclesiæ Cicestrensi ablati rebus: quòd si nolit, sententias in ipsius literis expressas toto regno inuulgarent. Iam biennium vir sanctus regias vexationes pertulerat, & tum demum à rege illi aedes ruinosæ & vacuæ restituta sunt.

Catalogus
virtutū eius
in episcopa-
tu.

Postquam autem episcopi functionem beatus Richardus suscepit, factus est in precibus solito feruentior, in præstandis eleemosynis benignior atque copiosior, in proprio castigando corpore seuerior. Pauperum deinceps attentior illi cura fuit, habitus vel cultus corporis neglectior, gestus atque ipsa etiam pronuntiatio modestior. Ad mensam sedenti lectio adhibebatur, atque interdum lectionem intermittente nonnihil lectore, de ijs, quæ lecta fuerant, aut de alijs rebus bonis & frugiferis sermones conferebantur. In pagos suæ diocesis veniens, agrotos & pauperes diligenter iussit inquiri, ijsque non modò eleemosynam præbuit, sed etiam humaniter & benignè eos inuisit, & verbi cælestis alimonia accuratè refecit. Cumque ob eleemosynas largiùs impensas reditus absumerentur, dominus Richardus Bachedensis, frater eius secundum carnem, cui temporalium rerum curam commiserat, dixit ei, ad tam profusas eleemosynas in tanta pauperum multitudine reditus & prouentus ipsius non sufficere. At vir Dei illi respondit: Itane recta rationi consentaneum tibi videretur, mi frater, vt nos ex vasis au-
reis &

reis & argenteis edamus & bibamus, & Christus in pauperibus suis fame crucietur? addiditque: Possunt etiam ego, quæ admodum pater meus, ex paropside & cratera escam sumere & potum haurire. Vendantur igitur vasa argentea & aurea: sed & equus, quo vehor, magni precij est: vendatur, obsecro, etiam ille, & illorum precio alantur pauperes Christi. Neque solum nouerat vir sanctus pauperes cibo potuque fouere, sed etiam nudis præbere vestes, mortuos proprijs manibus sepelire. Non raro autem stipem largitus est etiam antè, quàm rogaretur: cumque non deessent qui sciscitarentur, cur pecuniam daret non perentibus, respondit: Scriptum est: Domine, præuenisti eum in benedictionibus dulcedinis. itemque: Carè satis emitur, quod precibus obtinetur. Instituit autem etiam domum hospitalem pro presbyteris egenis, senio confectis, cæcis atque alijs corpore debilitatis: & nè publicè mendicitati subijcerentur, quæ ad victum & vestitum pertinent, eis in eadem domo curauit nè deessent.

Illud quidem valdè est memorabile, quòd vnus panis eius benedictione adeò au-
Vnius panis mira multiplicatio.
 tus est, vt cum præter eorum, qui præsentés aderant, spem & expectationem, abundè refecta essent ad tria millia pauperum, solitas portionés recipientium, tot fragmenta superfuissent, quæ pro ratione illius distributionis, centum insuper pauperibus cibandis sufficissent. Neque semèl duntaxat aut bis, eius accedente benedictione, tanta facta est rerum augmentatio, sed sæpius, illo id præstante, qui aperit manum suam, & implet
Psal. 144.
 omne animal benedictione. Cilicio etiam vsus est vir Dei & lorica, quibus corpus suum maceraret. Porrò vestimenta eius & calcamenta nec admodum nitida, nec plùs equo abiecta visabantur, sed moderata, & ipsi congruentia, in quibus sanè non est passus aliquid apparere curiosæ nouitatis. Sed neque phaleris, auro vel argento còspicuis, equos suos ornari voluit, neque superfluas vestes mutatorias secum circumferre, non solum pompam virans, sed etiam timens, nè pauperes clamarent ac dicerent illud, quod apud Diuum Bernardum legitur: Pontificis in freno quid facit aurum, nobis fame & frigore miserabiliter laborantibus?

Quendam dominum Iohannem, filium Alani, propter iniuriam ecclesiæ Cicestrensi irrogatam, vir sanctus excommunicauit. Sed cum ille ad eius aulam veniret, familiariter eum admisit, & apud se in prandio retinuit, dicens, quandiù in ipsius aula esset, se eum excommunicationis sententia nolle teneri: at vbi recessisset, si nõ satisfaceret ecclesiæ, omninò velle eum pro excommunicato haberi. Aiebat etiam, si inter partes sint lites & dissidia, dum suum quæque vult ius repetere ac tueri, nõ debere charitatis signa inter Christianos omitti aut negari. Si enim, inquit, quod meum est, volo recuperare, non debeo id, quod Dei est, alteri subtrahere. Et irà quidem ipse se gessit erga Abbatem de Fiscanno, & virum illustrem Richardum, tunc Comitem Cornubiæ, itemque Cantuaria comitissam, cum essent ei controuersia cum illis ratione ecclesiæ suæ. Nam pro contumelijs honorem, pro inimicitijs beneuolentiam rependit.

Quidam è clero virginem Deo sacratam ex monasterio illius extractam corrupit. Id
Seneritas in stupratore virginis Deo dicata.
 vbi retinuit vir sanctus, eum beneficio siue sacerdotio ecclesiastico, quod in ipsius diocesi habebat, cum multa illius ignominia priuauit. Rogantibus autem pro illo tum rege ipso, tum Cantuariensi archiepiscopo & multis alijs prælatibus, proceribus atq; baronibus, vir Dei in diuina exequenda iustitia prorsus inflexibilem se ostendit, percutiensque pectus suam, ita ait: Donè spiritus hos reget artus, talis furcifer, qui virginem Deo sacratam temerare ausus est, atque etiamnum apud se instar scorti cuiusdam detinet, me quidem consentiente nunquam in mea diocesi curandis animabus præficietur. Et quia prouocauit iste ad dominum archiepiscopum Cantuariensem, faciat ille sanè, sicut voluerit respondere apud æquissimum illud tribunal Christi. Hanc beati viri constantiam cum illi vidissent, deinceps ea de re eum tentare nolère. Non aliter se gessit
Itè in tres concubinariorios
 erga tres vicarios, qui concubinas apud se palàm fouere conuicti fuerant. Cum enim nollent eas à se dimittere, lara in eos sententia, ecclesiasticis beneficijs illos priuauit. Quosdam etiam, qui furem ad ecclesiam confugientem, violenter inde extraxerant atque suspenderant, illius iam putre cadauer per dies quindecim & eo amplius exhumare compulsi, & ad ecclesiam, vnde illum extraxerant, proprijs humeris deportare.

Accidit quandoquè, vt domorum & rerum ipsius exustio & non minima iactura ei nunciaretur. Familia tum plangente & dolente, ipse sereno & iucundo vultu gratias egit Deo, illosque bono esse animo iussit, ita dicens: Nolite dolere charissimi: habemus etiamnum, vnde nobis res necessarias parare possimus. Et hæc quidem ego nobis causa accidisse sentio, quòd ad præstandas eleemosynas non eam adhibuimus curam
Còtemptus rerum præsentium.

Verat exactiones indebitas.

Matth. 16.

Matth. 26.

Prædicat crucem in subsidium terræ sanctæ.

Supra vires rebus diuinis incubit.

Crucifixi imaginem deocularum

Thren. 1.

& liberalitatem, quam debebamus. Itaq; volo & iubeo, vt posthac de facultatibus nostris largiores præbeantur elemosynæ. O virû generoso pectore, qui etiam inter defensus deficere nesciens, ex ipsa rerum suarum iactura nouit sibi virtutum cumulare augmenta. Præfectis & præsidibus diocesis suæ sub diuini nominis obtestatione & animarum periculo grauissimè interdiceret solebat, nè quicquam à suæ diocesis hominibus præter fas exigent, nec eos indebitis exactionibus vexarent. Ipse verò etiam ea, quæ iure ei debebantur, petentibus clementer remisit. Consanguineos suos, etiam maturos & habiles, ad beneficia ecclesiastica admittere noluit vlla ratione, sciens pastorum principem Dominum nostrum Iesum Christum non B. Iohanni euangelistæ, ipsius cognato, sed B. Petro, sanguine illi minimè coniuncto, regni celorum clauas tradidisse.

Tanta autem erga clerum suum moderatione & humanitate vsus est, vt cum ad matutinas persoluendas preces Solis exortum præuenisset, clericosque suos etiam nuntio somno, vt habet humana fragilitas, pressos cerneret, ad priuatas interim preces sese conferret, permittens eos quiete sua perfrui, & illud Domini Saluatoris quasi suauiter dicens: Dormite iam & requiescite. Alioqui sanè summo perè ille delectabatur precibus Deo religiosè atque deuotè oblati: id quod vel hoc vno satis doceri potest, quòd cum viros religiosos inuiseret, vel ad ipsum venientes cum osculo sancto susciperet, dicere solitus fuit: Bonum est ea deofculari labia, quæ thymiamia sanctarum orationum, Deo cum deuotione oblatarum, suauiter redolent: quod quidem, vt ipse crebrò retulit, à beato Edmundo fuit mutuatus, qui sic dicere consueuerat.

Quanto autem studio & diligentia etiam in alienis diocesis sacras vir beatus conciones habuerit, quàm clementer contritos corde refouerit, sua peccata confitentes audierit & instruxerit, pœnitentes absoluerit, consilia petentibus impertierit, desperantes ad benè sperandum reuocârît atque animauerit, alacres adhortatus sit vt perseuerarent, imbecillos atque nutantes confirmârît, & vt deniquè omnibus omnia factus sit, quis possit pro dignitate explicare? In subsidium terræ sanctæ crucis prædicationem suscepit, ab Romano Pontifice ipsi demandatam: & à Cicesrensi quidem ecclesia inchoando, per loca mari adiacentia progressus, ad Cantuariensem vsque ciuitatem peruenit. Porrò decimo die antè, quàm portum illum celebrem, quem Doueram vocant, attingisset, in morbum incidit, nec tamen laborare desijt in agro Dominico, sed quotidie concionando, confessiones recipiendo, pueros confirmando, sacros etiam ordines conferendo, vires corporis exhaustit. Vbi Doueram peruenit, in quadam domo hospitali, quam Dei domum appellabant, hospitio receptus est, rogatusque ab eius Xenodochij moderatore, ecclesiam quandam cum cœmetetio, vbi pauperes sepelirentur, in honorem S. Edmundi, quondam domini sui consecrauit, dixitque eodem die palàm in concione, se ab eo tempore, quo fuisset consecratus episcopus, semper id in votis habuisse, vt antequàm diem clauderet extremum, vel vnam in honorem sancti domini sui Edmundi posset basilicam consecrare: egitque eodem in loco gratias Deo, qui ipsum desiderio non esset frustratus suo: addiditque se scire iam velocem fore depositionem tabernaculi sui, orans vt exitum ipsius suarum precum suffragijs communirent.

Altero deinde die, qui fuit Dominicus, licèt ijs, quos diximus, laboribus atque infirmitate morbo esset prægrauatus & confectus, vbi hora surgendi adfuit, nesciens moras neciterè, manè in oratorium ingressus est, ibique cœpit psallere: cumque Missæ sacrificio interesset, morbo ingrauescente, membra imbecillia sustentare non valens, humi collapsus est. Aderant mox è suis, qui eum è terra sublatum, suis manibus in hospitium deportârunt, atque in lecto reposuerunt. Ibi tum Guilelmo capellano suo, qui magna sancti viri familiaritate fruebatur, indicauit, se ab illa ægritudine neutiquàm euasurum, iussitque vt funeri necessaria prepararet, sed cautè tamen, nè familia ipsius animaduertens perturbaretur: magistro quoque Simone de Terringes, obitus sui diem prædixit.

Petit verò ad se apportari imaginem crucifixi, eamque allatam deuotè complexus, locis vulnerum, perindè ac si iam morientem Dominum Iesum cerneret, pia oscula affixit, eaq; suauiter labijs demulcens, in hæc verba prorupit: Gratias tibi ago Domine Iesu Christe pro omnibus beneficijs, quæ mihi præstitisti, pro pœnis & opprobrijs, quæ mea causâ pertulisti, quæ tanta fuère, vt meritò illud ex Threnis propheta tui dicere poteris: Non est dolor, sicut dolor meus. Tu nôsti Domine, quòd si tibi placeret, omnia opprobria atque tormenta & ipsam deniquè mortem propter te paratus sim tolerare: & sicut tu nôsti vera me dicere, ita quæso miseraris meî, quia tibi commendo animam meam.

DE SS. MARTYRIB. THEODVLO ET AGATHOPODE. 521

meam. Illam autem Psalmistæ vocem, In manus tuas Domine commendo spiritum meum, crebrò iterabat: ad beatissimam quoque Christi matrem semperque virginem Mariam, subindè corde simul & voce se conuertens, aiebat: Maria mater gratiæ, mater misericordiæ, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe: mandauitque suis capellanis, vt ea verba ad eius aures pronuntiare non cessarent. Atque ità inter suspiria pia deuotionis & verba sacre orationis, adstantibus religiosis presbyteris & clericis, laicis quoque fidelibus, B. Richardus animam, deinceps in illa beatissima ciuium supernorum victuram societate, reddidit creatori, anno ætatis suæ plùs minùs quinquagesimo sexto, pontificatùs verò anno nono, tertio Nonas Aprilis circa noctis medium, quo tempore sponsus ille cælestis ad nuptias venturus dicitur. Cùm autem iam obijisset, sacrum corpus eius, quod in vita multis fuerat delassatum vigilijs, humi sapiùs cubando attritum, maceratum ieiunijs, castigationibus afflictum, præter humanum morem, nitidissimum apparuit, ità vt quoddam futuræ resurrectionis insigne præ se ferre videretur. Postquam autem compositum & cum in modum, qui pontificem deceret, in feretro esset collocatum, atque in eam, quam paulò antè diximus ab eo consecratam, ecclesiam deportatum, vnde quaque ingens factus est hominum concursus ad tam venerabiles celebrandas exequias: & singuli beatos se putabant, si vel feretrum tangere, vel sacrarum vestium simbriam atrectare licuisset. Annulos & monilia, eius corpori admota, profanctificatis habebant, & instar reliquiarum asseruabant.

Sanctus vir moritur.

Matth. 25.

Deuotio populi erga eius sacras reliquias.

Deindè verò Cicestriam corpus sacrum deportatum est, vt illic, quemadmodum ipse iusserat, humaretur. Sepultum autem est loco humili in Cicestrensi ecclesia ante aram S. Edmundi, quam ipse extruxerat in eius templi parte aquilonari, vbi magna diuinitus eduntur miracula, adeò vt etiam tres mortui eius meritis ad vitam reuocati sint, abortiuus foetus animam vitalem acceperit, & plura alia sanè admiranda contigerint, quæ breuitatis studio prætermittimus.

Miracula.

SANCTORVM THEODVLI LECTORIS, ET AGATHOPODIS DIACONI MARTYRIVM, ex Simeone Metaphrasæ.

Loquentem erga Deum pietatem fraude sua diabolus semper conatur euertere. Neque tamen strenuos pietatis milites valet offendere: sed eos duntaxat vincit, qui Christi gratiæ adhærent imbecillibus. Quemadmodum enim cùm regionem aliquam, in qua diù pax viguit, bellum inuadit, viri fortes corpora sua vulneribus mortique obijciunt, vt gloriæ coronam consequantur: ignaui autem ac timidi cedunt aduersarijs, maluntque corpora integra conseruare, quàm gloriæ assequi: Sic, cùm draconis satellites aduersus Christi seruos bellum mouent, si quis nondùm firmam in Deo fidem habet, fragilitate victus, à proposito recedit: non.

Diabolus quos euertat, quos non.

qui autem Christi verbis animum armauit, is pietatem constanter tuetur ac seruat, nec vilo modo ab improbo inimico conuincitur. Verùm Theodulus in primis animum perturbationibus superiorem præ se tulit: qui cùm fidutiæ erga Deum haberet socium Agathopodem virum generosum, ingentem impietatis tempestatem idololatriæque bellum, quod Maximiano Cæsare imperante, per totum orbem terrarum ardebat, immutabili mente discussit. Nam cùm equites passim percurrètes, populos Imperio subiectos cogrent rerum omnium Procreatorè abnegare, & Tyrannus ille omni studio atque vi ad pietatem euertendam incumberet: alius aliò fugiebat, cùm omnibus immolare recusantibus impiè mors esset proposita. Et qui vitam magnificiebant, statim exiguæ voluptatis gratiæ mortem sibi ac supplicium æternum comparabant. Qui autem parum erant in fide salubri confirmati, cruciatibus victi, verum Deum negabant. Et inter cæ quidem diabolus eius scenæ author, cùm imbecillioribus esset superior, gaudebat: Theodulus verò & Agathopus omne tempus in domo Dei consumebant, ieiunijs & preceationibus vacantes, orantesque Deum, vt impietas ipsa prosterneretur.

Milites igitur atque Præfectus hominum constantiam admirati, quòd, cùm ceteri latitarent, ipsi soli palàm Dei verbum prædicarent, eos post vincula adspectu multò gratiosiores in certamen adduxerunt. Theoduli enim genæ primo pubertatis flore

Theoduli ætas.